

בית משפט השלום בקריות

תא"מ 18-06-12092 בכרי(קטין) ואח' נ' עירית כרמיאל

תיק חיצוני:

בפני כבוד הרשם בכיר יניב לוזון

תובעים

1. פלוני (קטין)
2. אלמוני (קטין)
3. קאסם בכרי

נגד

עירית כרמיאל

נתבעת

פסק דין

- 1 התובעים, ערבים, הגישו תביעה כנגד הנתבעת ע"ס של 25,000 ₪ בגין החזר נסיעות
2 למקומות לימוד בישובים הערבים הסמוכים.
- 3 התובע 1 יליד 1.3.10 למד בגן בבענה ולאחר מיכן בבית ספר פטריכאלי.
4 תובעת 2 ילידת 29.10.14 למדה בגן בבענה .
5 הנתבעת רשות מקומית המאוגדת עפ"י פקודת עיריות.
6 נכון למועד הגשת הסיכומים שני התובעים לומדים בבית ספר פטריכאלי לטיני בראמה.
- 7 בדיון שהתקיים ביום 10.10.19 בהסכמת הצדדים הוחלט שתינתן לתובעים שהות להגיש
8 עתירה מינהלית בעניין זכאותם להסעות ובכפוף לתוצאותיה וככל שתוכר זכאותם יימשך
9 הדיון בקביעת גובה התשלום המגיע להם.
10 עתירה לא הוגשה ושאלת הזכאות להסעות לא הוכרעה. לאור האמור הצדדים הסכימו כי
11 יוגשו סיכומים ותינתן הכרעה בהתאם.
- 12 **טענות התובעים**
- 13 לטענת התובעים הנתבעת אינה מקיימת חובותיה כלפי התובעים וכלפי כלל התלמידים
14 הערבים הלומדים בעיר כרמיאל שנאלצים לחפש מוסדות לימודים מחוץ לעיר בשפת האם
15 שלהם. מונים 5 הליכים בהם הכירו בתי המשפט בסעדים דומים בפשרה או בהכרעה.
16 לטענתם, הנתבעת מודה בחבותה להסדיר מערכי הסעה לחילופין לממן החזר דמי נסיעה.
17 הנתבעת משלמת להורים מסוימים לפי חוזרי מנכ"ל ואפילו לתלמידי בית הספר בו לומדים
18 התובעים הפטראיכאלי לטיני בראמה אולם מכיתה ט ועד כיתה יב כולל.

בית משפט השלום בקריות

תא"מ 18-06-12092 בכרי(קטין) ואח' נ' עירית כרמיאל

תיק חיצוני:

1

2 חובת הרשות לקיים תחבורה ציבורית לתלמידים מקורה בחוק לימוד חובה, תקנות לימוד
3 חובה (הרישום) חוזר מנכ"ל והן בפסיקת בית המשפט העליון בבג"ץ 5108/04 אבו גודה נ'
4 שרת החינוך, פ"ד נט (2) 248.

5 בסעיף 3.2 לחוזר מנכ"ל המתייחס למקרה של הסעת תלמידים מרשות מקומית אחת
6 לשנייה, הנובע מהעדר בית ספר מתאים ברשות בה מתגוררים התלמידים נקבע כי הרשות
7 לא תגבה מההורים בעבור הסעה.

8

9 הזכות לקבל חינוך מטילה חובה לקיום מוסדות נגישים. הרשות המקומית אחראית למצוא
10 פתרון לתלמידים שבאזור מגוריהם לא קיימים מוסדות חינוך. הפתרון יכול להיות בדמות
11 של הקמת מוסדות חינוך באזור מגוריהם של התלמידים או מימון הנגישות למוסדות
12 החינוך המרוחקים ממקום מגורי התלמידים.

13 לטענת התובעים בית הספר הרלבנטי הינו בעל רישיון בתוקף, מוגדר כ"כמוכר שאינו
14 רשמי".

15 ככל וקיים מערך הסעות לתלמידים הערבים בעיר אז קיימת חובה לפרט למשרד החינוך
16 את מסלולי הנסיעה בקני מידה לזכאות לצורך קבלת אישור מועד ההסעות המחוזית.

17 ניתן לפנות ולבקש חריגה מקני המידה המקובלים מועדת ההסעות המרכזית. הנתבעת לא
18 מימשה זכות זאת ואינה עושה מאמצים לפתור את סוגיית הנסיעות לתלמידים שנאלצים
19 ללמוד מחוץ ליישוב ולא מתוך רצונם אלא בשל העדר בית ספר ערבי בשפתם שהינו מחדל
20 לחובה בחוק.

21 קיימת אפליה ביחס לתלמידים בכיתות ט ועד יב להם מממנת העיריה החזר נסיעות באותו
22 בית הספר. מוסד החינוכי מצוי ביישוב שאינו מרוחק מה-30 ק"מ המצוי בתקנות.

23 הנתבעת נשענת על "עדכון מיפוי" ישן ומיושן משנת 2013 שלא ידוע כיצד נקבע ואיך נבחרו
24 היישובים הכלולים בו והאם הוא משקף את צרכי רוב התלמידים הערבים הנתבעת לא
25 ניסתה לעדכן את העדכון מיפוי למרות שהמצב דינמי והשתנו דברים מעולם.

26 אזורי המיפוי נקבעו ללא תוכנית עבודה מפורטת, ללא אבחנה והתחשבות בצרכי הקהילה.
27 המיפוי מגביל את ההסעות לסמל מוסד מסוים כך שהוא חוסם את האפשרות בבתי ספר
28 אחרים באותו יישוב. תובע 1 לא זכאי כאשר תלמידים באותו בית ספר מכיתה ט ואילך
29 זכאים.

בית משפט השלום בקריות

תא"מ 18-06-12092 בכרי(קטין) ואח' נ' עירית כרמיאל

תיק חיצוני:

1 לטענת התובעים, המיפוי אינו הולם את צרכי כלל האוכלוסייה הערבית בכרמיאל, הוא
2 כולל מסי ישובים ומגביל לסמלי מוסד מצומצמים ביותר ומזניח את הזכויות הבסיסיות
3 החוקיות לתלמידים מכח חוק חינוך חובה.

4 חוזר המנכ"ל והמיפוי מנהלים את מערכת היחסים בין משרד החינוך לבין הרשות
5 המקומית בקשר עם זכאות הרשות המקומית להשתתפות במימון הסעות לתלמידים ולא
6 באו לשלול את הזכות של התלמידים לארגון הסעות או מימון הסעה מצד הרשות
7 המקומית שלא דאגה למסגרת חינוך מתאימה להם בתוך הישוב. הרשות חייבת לממן גם
8 בהעדר השתתפות ע"י משרד החינוך.

9 המיפוי הינו לצורך העמדת הסעה ואינו מסדיר את החזר הנסיעות. הנתבעת אינה
10 מקיימת מערכת היסעים רחב ליישובי המיפוי מלבד הסעה לתלמידי שכונת "ראמיה"
11 הבדואית. משפחת התובעים אינה מתגוררת בשכונה זו אלא בשכונת רבין.

12 קיים בעיר סמל מוסד לבי"ס דתי שיש בו פחות משלושים תלמידים עובדה הממחישה את
13 היחס המזלזל והמפלה של הנתבעת לתושבים הערבים שמתחיל בהיעדר בית ספר ומסתיים
14 בסירוב להשתתפות בהחזר הסעות.

15

16

טענות הנתבעת

17 4. הנתבעת בסיכומיה טוענת כי הגן בו שהה התובע 1 בין השנים 2013-2015 הינו גן פרטי,
18 אינו מוסד חינוך רשמי אינו קשור למשרד החינוך ואין כל יסוד לדרישת ההסעה אליו.
19 לא צורף אישור כי בית הספר הפטריארכלי הינו בית ספר רישמי.
20 אין כל בסיס חוקי לכך שרשות מקומית תישא בתשלום הוצאות נסיעת התובע לגן ילדים
21 אשר נבחר ע"י הוריו על פי נוחותם ושיקוליהם, ליד בית הסבתא.

22

23 5. מאחר ולא הוגשה עתירה הרי שבהעדר הכרעה בשאלת הזכאות שהיא שאלה מתחום
24 המשפט המנהלי בהעדר הוראה חוקית המזכה את התובעים לקבל את התשלום הנתבע.
25 החוק או התקנות אינם מטילים חובת מימון הסעות לתלמידים על הרשות המקומית.
26 דרישת הנגישות אינה מחייבת מימון הסעות חנם לכל התלמידים. זכות לחינוך חנם אין
27 משמעה זכות להנות מהסעות מימון חנם. גם תקנות הרישום אינן מטילות על הרשות
28 המקומית או על משרד החינוך לממן את ההסעות כל עוד קיימת תחבורה ציבורית סבירה.
29 באשר לתובע 1 תשובת משרד החינוך היתה כי אין חובה להסדיר הסעה שכן בית הספר
30 אינו במסגרת החינוך הרישמי.

בית משפט השלום בקריות

תא"מ 18-06-12092 בכרי(קטין) ואח' נ' עירית כרמיאל

תיק חיצוני:

1 חוזר מנכ"ל משרד החינוך קובע הסעה למוסדות חינוך רשמיים ואשר באזור מגוריהם
 2 אין בית ספר. התובעים לא קיבלו אישור ללימודי חוץ ולפיכך עליהם בלבד לשאת בתוצאות
 3 החלטתם ובעלויות הכרוכות בכך.
 4 זכות להסעות במידה והיתה קיימת הינה שנתית שכן תקציב הרשות הינו שנתי. לפיכך
 5 התביעה לוקה בשיהוי.
 6 בכרמיאל בתי ספר הלומדים בהם ערבים ואל בתי הספר אליהם נרשמו התובעים יש
 7 תחבורה ציבורית נאותה ולכן לו היו לומדים במוסדות חינוך רשמיים לא היתה חובה
 8 להסיעם.

9

10

11

דיון

12

12 לאחר שעיינתי בטענות הצדדים מצאתי למחוק התביעה על מנת לאפשר הגשה עתידית של
 13 התביעה במידה ויימצא מקור חוקי לתשלום. הטעמים הבאים עמדו בבסיס הקביעה:

14

15

15 א. **העדר סמכות עניינית** - דרך המלך בתקיפת החלטות מנהליות של הרשות המקומית הינה
 16 בעתירה מנהלית ולא בתביעות כספיות. בניסיון לכפות פשרות על הרשות או לבחון את טוב
 17 ליבו של היושב בדין.

18

18 בתי המשפט לעניינים מנהליים במקרים מעין אלו בוחנים את סבירות השיקולים, ענייניות
 19 השיקולים וכדומה אולם אינם צריכים להחליף את שיקול הדעת של הרשות המינהלית
 20 ולהגדיר את תכנה של הזכות לחינוך במקומה ולכן המסגרת לתקיפת החלטות הרשות
 21 המקומית כרשות מנהלית בבית המשפט לעניינים מנהליים ולא בפני מותב זה.
 22 גם כאן אפשרתי לתובעים פסק זמן בניהול ההליך בהמתנה לעתירה שגם לאחר שנה לא
 23 הוגשה וככל הנראה יש טעמים מדוע לא הוגשה.

24

25

25 ב. **העדר קיומה של חובה חוקית** - בית המשפט העליון בעמ" 1761/12 ועד ההורים של
 26 היישובים בנימינה וגבעת עדה ו - 47 אח"נ' ראש המועצה המקומית גבעת עדה בנימינה
 27 (להלן: פרשת בנימינה) דן בשאלה האם חלה על הרשויות חובה לממן תחבורה לבית הספר
 28 ובחזרה. בית המשפט קובע:

29

29 "הזכות לקבל חינוך חינם איננה מוחלטת (בג"ץ 7351/03 ועד הורים עירוני ראשון לציון
 30 נ' שרת החינוך פסקה 7 [פורסם בנבו] (ניתן ביום 18.7.2005)..... שירותי הסעה אינם
 31 נכללים, לא במפורש, לא במשתמע, ולא במקום בו הנגשת החינוך נעשית באמצעות
 32 הסעות, בגדר המילים "דמי הרשמה או כל תשלום אחר בעד לימודיו" כאמור בסעיף
 33 6(ד)..... הזכות לחינוך חינם אינה כוללת את הזכות למימון הסעה לבית הספר."

בית משפט השלום בקריות

תא"מ 18-06-12092 בכרי(קטין) ואח' נ' עירית כרמיאל

תיק חיצוני:

1 גם כאשר בית הספר אינו מונגש מדובר על קיומה של תחבורה ציבורית או הסדרי תחבורה
2 אחרים אולם מדגיש בית המשפט כי – "זאת, להבדיל מן החובה לממן את העלות הכרוכה
3 בהנגשת בית הספר."
4 בעתמ (חיי) 5615-11-11 ועד ההורים של היישובים בנימינה וגבעת עדה ו- 47 אח' נ' ראש
5 המועצה המקומית גבעת עדה-בנימינה, אורי דיסטניק קובע כב' השופט סוקול:
6 דרישת הנגישות אינה מחייבת בהכרח מימון הסעות חנם לכל התלמידים ובתי המשפט
7 מעולם לא הכירו בזכות גורפת למימון הסעות לתלמידים כחלק מהזכות לחינוך חנם
8 (ראה למשל עת"מ (י-ם) 1778/09 ציון לוי נ' עיריית ירושלים [פורסם בנבו] (ניתן ביום
9 16/11/09)).

10 יוער כי בפרשת בנימינה לעיל אובחן גם פסק הדין עליו נסמכים התובעים וכך נקבע:
11 "בג"ץ 5108/04 אבו גודה נ' שרת החינוך ואח' פסקה 10 [פורסם בנבו] (ניתן ביום
12 9.9.2004)). עולה כי החובה להנגשת החינוך איננה מקפלת בתוכה את החובה לממן
13 הנגשה זו על דרך הכלל. זאת, לבד ממצבים חריגים הדורשים התייחסות מיוחדת."
14 במקרה זה דובר על דובר באוכלוסייה "בעלת צרכים מיוחדים", באזור שבו אין דרכי גישה
15 סלולות. המקרה שלנו אינו נופל באותם מקרים חריגים.

16
17 ג. גם לעניין הנגשה אין חובת מימון - בעתמ (חיי) 5615-11-11 ועד ההורים של היישובים
18 בנימינה וגבעת עדה-47 אח' נ' ראש המועצה המקומית גבעת עדה-בנימינה, אורי דיסטניק
19 (30.1.12) נקבע:

20 "רואים אנו כי קביעת אזורי הרישום מתבססת על מבחן של מרחק גאוגרפי ממקום מגורי
21 התלמיד לבית הספר תוך קביעה כי מקום שלא ניתן לקבוע אזור רישום מתאים תדאג
22 הרשות להסדרי הסעות. עוד רואים אנו כי מחוקק המשנה קבע שדי בהסדרי תחבורה
23 ציבורית סבירים כדי לאפשר קביעת אזורי רישום המחייבים מרחקים גדולים יותר בין
24 בית הספר למקום מגורי התלמיד, ואם אלו אינם מספקים הנטל על הרשות לקבוע הסדרי
25 הסעה (ראה בג"ץ 10749/08 מרכז מעיין החינוך התורני בארץ ישראל נ' משרד החינוך
26 [פורסם בנבו] (ניתן ביום 30/12/09)). עם זאת אין בתקנות כל חובה למימון ההסעות,
27 להבדיל מהחובה לוודא שיש הסדרי הסעה סבירים, ואין הוראה כי על הרשות לשאת
28 בעצמה במימון ההסעות (ראה למשל בג"ץ 344/66 הרב ועקנין נ' שר החינוך והתרבות,
29 פ"ד כא(1) 501 (1967); בג"ץ 608/75 קוזלובסקי נ' המועצה האזורית אשכול, פ"ד ל(2)
30 449 (1976))."

31 מכאן שגם תקנות הרישום אינן מטילות על הרשות המקומית או על משרד החינוך לממן
32 את ההסעות כדי לאפשר הנגשה לבית הספר.
33

בית משפט השלום בקריות

תא"מ 18-06-12092 בכרי(קטיין) ואח' נ' עיריית כרמיאל

תיק חיצוני:

- 1 ד. אף שאין חובה מפורשת בחוק הלימוד או בתקנות הרישום קבע מנכ"ל משרד החינוך
2 הוראות בדבר ארגון ומימון הסעות תלמידים. אלא שגם כאן כפי שצינו התובעים המדובר
3 ביחסים שבין הרשות למשרד החינוך "סעיף זה מפרט את הנהלים המעודכנים
4 להשתתפות המשרד" (סעיף המבוא) ואין בחוזר כדי להקים לתובעים זכות למימון
5 הסעות.
6 יתרה מזאת, השתתפות המשרד מותנית בכך שהתלמיד לומד בבית ספר היסודי או
7 בחטיבת ביניים על-פי איזור הרישום שלו או על-פי המיפוי הבין יישובי (ראה סעיף 2.4
8 (ג) לחוזר המנכ"ל).
9 סעיף 2.3 (ח) לחוזר אליו מפנים התובעים מצייין כי הטיפול והאישור של תלמידי חינוך
10 מוכר ואינו רישמי תטופלנה ותאושרנה ע"י האגף לחינוך מוכר שאינו רשמי ולא ע"י
11 הוועדות המחוזיות. לפיכך גם לפי סעיף זה הכתובת אינה הנתבעת.
12
13 ה. באשר למיפוי עליו מלינים התובעים הרי שהוסבר בעתמ (ח"י) 4342/07 ועד ההורים
14 בבית הספר "מאיר שפיה" נ' מדינת ישראל משרד החינוך כי:
15 "עיון בתשובת משרד החינוך מעלה כי נושא ההסעות מוסדר בראש ובראשונה בתקנות
16 לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום) התשי"ט-1959 ("תקנות הרישום"). תקנה 7 של
17 תקנות הרישום מסדירה את חובת רשות החינוך המקומית להסדיר הסעה לתלמידי בתי
18 ספר ממלכתיים וממלכתיים דתיים ובדומה לה מסדירה תקנה 7א את חובת ארגון ההסעה
19 לתלמידי חטיבת ביניים. מכוחן של תקנות הרישום הוצא חוזר המנכ"ל המסדיר את נושא
20 השתתפות המשרד במימון ההסעות. אין מחלוקת כי בחוזר המנכ"ל נקבע שהשתתפות
21 המשרד בהסעות תלמידים היא רק לכאלה הלומדים בבית הספר שהוא בתחום המיפוי"
22 וכן
23 "בין היתר מאפשר המיפוי למשרד החינוך לקבוע את שיעור השתתפות התקציבית של
24 המשרד בהפעלת מערכת הסעות, כאשר הבסיס להפעלתה מושתת על קביעת מיפוי
25 ואזורי רישום (חוזר מנכ"ל משרד החינוך בעניין הסעות תלמידים ועובדי הוראה
26 תשס"ז/558-3.7 - נספח "א" לתשובת משרד החינוך) ("חוזר המנכ"ל"). "
27 ב עתמ (נצ') 15-08-36116 ד.ב. (קטיין) נ' מועצה אזורית עמק יזרעאל (31.8.15) נקבע:
28 "מי שאמון על קביעת אזורי מיפוי הוא משרד החינוך, וכמובן שהדבר נעשה בשיתוף עם
29 הרשויות המקומיות אליהם מתייחס אזור המיפוי, אולם בסופו של יום משרד החינוך
30 הוא הקובע את אזורי המיפוי במדינת ישראל."
31
32 כאמור הכתובת הינה במשרד החינוך ולא אצל הנתבעת. הערכאה דן אינה המותב הנכון
33 לתקוף את את המיפוי או את חוזר המנכ"ל המעודכן.
34

בית משפט השלום בקריות

תא"מ 18-06-12092 בכרי(קטין) ואח' נ' עירית כרמיאל

תיק חיצוני:

- 1 זאת ועוד, טענות לאפליה על פי רוב מקומן בבית המשפט לעניינים מנהליים. כאשר
2 מבקשים חריגה מתחום המיפוי כפי שמבקשים התובעים, משמעה עלולה להיות אפליה
3 כלפי קבוצת הורים אחרת בפרט וכלפי כלל תושבי כרמיאל כפי שנקבע בעתמ (חיי)
4 4342/07 ועד ההורים בבית הספר "מאיר שפיה" נ' מדינת ישראל משרד החינוך:
5 "בעת"מ (חיפה) 4229/07 מזרחי נ. המועצה המקומית פרדס חנה-כרכור (28.11.07)
6 הקצאת משאבים על ידי המועצה למימון הסעות לבית ספר שאינו כלול במיפוי, לא תזכה
7 להשתתפות של משרד החינוך ובכך תיפול מעמסה כספית על תקציב הרשות ויפגוע
8 שירותים אחרים שהיא אמורה לספק לכלל תושביה."
9 לפיכך יש להפנות הטענות בדבר אפליה למותב המתאים, אם כי מדובר בטענה זו צדדית.
10
11 **צביונה של העיר.** כרמיאל עיר יהודית נועדה לבסס את ההתיישבות היהודית בגליל. הקמת
12 בית ספר בשפה הערבית למצער מימון הסעות לתלמידים ערביים, לכל דיכפין ובכל אתר,
13 עלול לשנות את המאזן הדמוגרפי ולפגוע בצביונה של העיר(כיום מתגוררים בעיר כ-6%
14 ערבים). סעיף 7 לחוק-יסוד: ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי קובע:
15 **"המדינה רואה בפיתוח התיישבות יהודית ערך לאומי, ותפעל על מנת לעודד ולקדם**
16 **הקמה וביסוס שלה."**
17 פיתוח ההתיישבות היהודית וביסוסה הינו ערך לאומי המעוגן בחוק יסוד ויש בו כדי להוות
18 שיקול ראוי ודומיננטי במערכת השיקולים העירונית כולל לעניין הקמת בתי ספר וקביעת
19 מדיניות במימון הסעות אל מחוץ לעיר.
20
21 **8. מכל האמור ובהעדר מקור לזכות לקבלת מימון הסעות מהנתבעת אין אלא למחוק**
22 **התביעה. לפיכך דין התביעה להימחק. התובעים ישאו בהוצאות הנתבעת בסך 2,000 ₪.**
23
24 **9. המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ותסגור התיק.**
25 ניתן היום, ח' כסלו תשפ"א, 24 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.
26

יניב לוזון, רשם בכיר

27

בית משפט השלום בקריות

תא"מ 18-06-12092 בכרי(קטין) ואח' נ' עירית כרמיאל

תיק חיצוני:

1